IRALLA
5
Eguena

Bilbao, 1935

Euzkadi

ARPIDE-SANEURRIJA
Bilbao'kua ... ... 9,00 irko.
Bilbao'atazkua.. 11,25 "
Idazki-Itunmena 62,00 "
Atzarrijetakuak 112,50 "

Beldayen itundube

XXIII urtia || Idazkolea ta Banakolea: Correo, 17,1.° || 234 Idazkutxa || 17.810 Urrutizkiña || 7.081 zenb

Gai jakingarrijenak

Euzko-Ikastolea

Udaldi berua aldendu yaku. Oñutzik ibili diran umiak itxiko dabez ondartzak eta alagalako bakia ixango dabe bide-ertzetan dagozan sagaŕak-eta. Alkaŕekin drogan eta eŕitan baño ibili eztiran umekonduak, eskolara duaz...

¡Gauza gustijan il biaŕa! Umien pozkaŕi. zorijon utza diran opoŕ edo bakaziñuak amaītu dira. Basetxe-alde gustijetatik. be, umekonduak etoŕi datoŕz. Itun, gaxuak, mendiko azkatasuna itxi dabe-ta. Maxu bigote-eŕiagaz aurkiŧuko dira. Eŕderaz berba-egin biaŕ-ixango dautse. Eta goxeko bederatzijetatik amabijak aŕte, aŕatsaldeko ordubijetatik bostak-aŕte, eskola iīunean egongo dira. ¡Naskagaŕija!

Eskolea baño gauza tristeagorik eztago euzko-umientzat. Maxuaren itzak eztaikez ulertu. Etxian entzuten daun izkuntzea eztaike erabili. Amaren altzuan edo etxe-ondoko zugaztijetan jolastuten zalarik, euzkera gozua ikasi dau. Erderea ostera, zigoŕkadaen biŧaŕtez. Ordu laŕijak ixaten dira eskolako ordubak. ¿Erestun edo anilua ixaten zan aldijetan, baŕiz? Euzkadi'ko eŕijetan dagozan eskola-ormak entzun dabezan zotin eta negaŕak!

¡Amaikatxu bidaŕ "burros", "salbajes" eta antzeko berbak entzun dabez. Maxu eta ikasliaren aŕtian, ama-semian aŕteko maŧasuna eta laguntasuna ikusi gura geunke. Negaŕez barik, pozkiro, alaikiro ta saltoka juan biaŕ litxakez umiak. Baña bai żera! Mendiko zalditxo baten antzera lenengoz eskolara datoŕen umetxu poliŧa laŕi-laŕi dago. —¿Cómo te llamas? gaŕazkiro iŧaunduko dautse. Zer erantzun eztaki. —Zeure ixena? esan ba-eutsoen, ostera, begijak, be, poztuko yakozan.

Goikuari eskeŕak, baña, euzko-ume gustijak eztira olako eskoletara juango. Etxeko maŧasuna idoroko daben eskolak, be, ba-doguz. ¿Zeintzuk? Euzko-ikastolak! Abeŕtzaletasunak sortu-azo dauzan eskolak. Emakume lirañak antxe dagoz eta amatxu baten laztantasunez umetxubai laztan-egingo dautse. Gurasuak eztira konturatu: euzko-ikastolara duazen umiak, ume alayak dira. Saltoka juan duaz eta etxian egon baño gurago dabe eskolan egon.

¿Zegaŧik ixango ete-dan? Sakoneko andirik eztauko. Umiaren aizkidiak dira eskola oŕeŧakuak. Ume euzkotaŕak egin gura dabez. Oŕetarako euzkera gozua erabiliko dabe. Azkatasun osuaz, eurek nai dabenez, umetxubok lan-egingo dabe. ¡Abeŕtzalien lanak! Sabin, irakasle maŧiak, be. olakoxe asmuak eukozan. ¿Oroitzen zara? "Umiaren lenengo aizkidia" argitara eban. Ixan be euzko-umien lenengo aizkidia, liburutxu a ixan zan. Sabin onaren bijotz zabaletik uŕten zan idazti edeŕa. Abeŕtzaletasunaren lenengo aldijetan, be, arduraz gai oni ekin eutsen. Gauŕ ardura geyagoz ekin biaŕ, asko bai-gara.

Euzko-Ikastola-Batza" ixentzat daukoe. Ila onen amaseigaŕen egunean euren atiak zabalduko dira. Eŕotatxueta, Belostikale, Barakaldo, Zornotza, Algorta, Gernika. San Salvador del Valle. Ondaŕeta. Sondika. Eloŕio, Portugalete, Galdakano, Bergara urijetan zabalduko dira euzko-ikastola oneik. Eta eŕi oneŧako umiak, ume zorundunak dira.

¿Beste eŕijetako abeŕtzaliak zer egiŧen daben? Eztakigu. Euren umetxubak aŕen, euzko-eskolak egin biaŕ leukiez. ¿Ez ete-dira gomutetan gastaroko egun tristiatzaz? ¿Eskolan negaŕik ezeben egiŧen?

Tira, ba. Iraīa eldu yaku; umien pozaldijak juan dira. Sagaŕai bakian itxi dautse eta matzmorduak dindilizka dagoz. Ume euzkotaŕa eruan egixube euzko-ikastolara.

Bake-aldez

Gudu-otsak! Itali-Abisi gudu edo geŕan nastauko ete-diran, bilduŕ gara. Eta kistaŕok bide onez ibili gadixan, Roma'ko Doipuru edo Aita Santua'k berba-egin dau. Eskuban daukogu "L'Osservatore Romano".

Dagoniīaren ogetamaŕgaŕen egunez berba-egin eban. Ludiko gexo-zain batzu juan yakozan eta arein auŕian itz goguangaŕi onexek esan ebazan. "Gudako negaŕgaŕikerijak". Gudea... gexo-zañak ikusi dabe eta zubetarikoren bat azkenengo gudean egon ba-zan, etzan aztuko ango negaŕgaŕikerijakaz. Ikusi geban. Gudu Nausi-aldijan Europa-ziaŕ ibili gintzan, Polska'ra juan gintzazalako eta toki gustijetan agertuko yakuzan gudearen ondorenguak. ¡A iŧuna! Ene alabok: Beŕeskatzen dantzubegu otoi-dagixuben. Goiko Jaunak uxatu begi gudea! Kisto'ren bakia gura dogu. Auxe da geure gurari bixijena. Eta onetzaz otoi-egiŧen dogu egunero. Bakiaren Jaungoikua'k, ba, itz onexek beti erabiltzen ebezan: "Pax vobis... Pax vobis".

Eta uaŕtu zadixa: Goikua'ren gurarija au bada, beste gauza gustijak loŕtuteko, be, biaŕena ixango da. Gudaren bat soŕtuko dalako ustiaz beragaz, be, daroar jaŕten gara.

Iñor zapalduten duazenen gudea, ezta zuzentasunezko gudea. Eta zuzentasunbako gudarik soŕtuko dala, ezin ziñistu geinke. Eŕi batek toki eztaukola bere biztanlietzaz? Baña beste bati ezin kendu daikio, batez-be gudearen bidez. Lateŕi bakotxak bere mugeak zaindu biaŕ dauz, baña gudea barik be zaindu daikez. Eztabaida au zuzendu biaŕ dalakuan gagoz. ¿Zelan? Eŕez eztaikegu esan, baña bideran bat ixango da."

Itz oneik uŕten dira Doipurubaren abotik. Itzaldi osua euzkeralduta argiŧalduko dogu laster. Abisini'ko biztanlien aldez itz maŧegaŕijaguak etziran entzungo. Gustijoen Aita da, Roma'ko Doipuruba. Eta ba-dakigu zer eskatzen dauskun: otoi-egin daigula bakiaren aldez. Goikua'k aldendu dagijala uŕun-uŕun zori txaŕeko gudea.

Geure txadonetan, etxietan eta toki gustijetan otoi-dagigun, ba, Aita Santua'ren gurarija betetu dedin. Eta uste osuan gagozan: bakiaren aldez otoi-egiŧen bai ogu, ondo baño obeto ordainduko dausku Jaunak. Eŕi gaxo onetzaz, be, gomutauko da.

Egunari begira

Aspaldiko idazle, "Zaloña", be, itxaŕtu yaku "El Día" geure egunkari-kidian lantxu au emon dausku:

"Anei alditan, beste ainbeste gauzetzaz oldozten egoten nauk, egunari begiratuta. Ta, etzekiat, ezer garbirik iñoiz, atera ote detan. Alako naasia zegok guzia.

Eguneko izaera zer den? Lantxo edeŕa jaŕi nauk oraintxe adiskide! Naasia dagola esan ez diat ba? Zer esango diat orduan? Nola nai dala ere, gauz aundirik ez beintzat.

Ludia, ludi dan ezkeroztiko gaia dek egunekoa ere. Ta ez makala, adiskide. Azke aiz? Bañan. gizona! ¿Zer dek azkatasuna?

Azke izango aiz, bai, emendik ara joateko; alako edo olako lagunekin ibiltzeko; au edo ua jan. eta edateko; eguzkia artu edo itzalean egoteko; ezkondu edo ezkongai geratzeko.

Bañan... Ago apur batean. Ortarañoko azkatasunik, ote diagu? Ezetzian natxiok. Aŕitu egite aiz, adiskide?

Oraindik geiago esango det. Ez ortarañoko, ta ez iñolako azkatasunik, ez diagu geren gain edo geren esku.

Bañan, zer gaituk gu, langile txiroak nagusien diruak geitu, ta geitu egiteko tresna edo tramakulu batzuek baño? Azke izateko, biziizeko azkatasuna bear dik. Eta ori dek gauz bat langióeok oraindik iritxi ez deguna.

Gizadi legez, bai alegia, eskubide ori badiagu; ez ordea, eguneko ludiaren erakuntzean!

Goazen lasai; ez adi beldurtu.

Bekokiko izerdiaz bizitzeko jaioak gaituk, kistar ikasbideak erakusten digunez. Alan bzi al gaituk? Ez.

Gizadi legez, egin bear bat baño ez diagu; lana egiteko bizitzea. Era ortan, geok egindako guzitzaz gozartuko genikek.

Orain esango nauk. orduan, nagusiak, nolan biziko itukek? Oiek, lan oletan dirua aŕiskuan jaŕi, ta gero langileak diru aietzaz gozartu. e? Edeŕki ziok, to!

Kontuz, adiskide. kontuz. Oŕela, nagusiak baño ez ditek oldozten. Ik ere berdin egiten ba'dek, suduŕaren punta baño aruntzago ez dek ikusten. Aiena, geiegikeria edo egoismua dek; bañan, ik olan oldozteko eskubiderik etziok.

Kistar nagusiak, danok, Jaungoikoaren semeak geranez, bizitzeko eskubide berdiñak ditugula jakin bear ditek. Sinismen gabekoak beŕiz, berak uste bezela, izadiaren egintzak ba'gera. Gizadi legez bizi bear degula. Bata bestiak, alkar lagundu bear gerala, danok bizi gaitezen.

Ez dek aski, aberatsagua, edo aberatsa izatea.

Lana berekin zakaŕek oŕek ere, egin bear bezela beintzat.

Orduan zer, naiko dirua ba'dutela ta, oŕegaz, langile, joputz. pil bat eran du edo alkilatu, ta lana egiteko ez dituk bizitzen. joputzen bitartez euren diruak geitu ta geitu egiteko baño.

Aberatsen dirua, ez dek berena, danorena bañi. Lana egiteko jaio gerala esan diat, eta lana egin bear diagu. Nolan ordea diruik ez ba'degu? Duanak jaŕi dezala? Ta, aien diruarekin, eta gure lanagaz, danok biziko gaituk.

Orain zer egiten ditek? Lan ol bat jaŕi, ta, bertan dakazkien diruei, eguneko lau atera beaŕean, beŕogei edo irurogei atera. Nolan? Langiliei lana ugari egin erazi, ta sari txikiak emanaz.

Olan, bizitzeko lana egiten diagu. Ta, au ere, nagusiak nai dutenean. "Gure bizitza piskanaka iltzen uste ez dutenean."

Uŕena arte adiskide. Zer edo zer geiago esango diat.

EUZKERATZAZ. — Batzokijan sortu da euzkera-batzordia. Egon da biaŕ ixana. Uri erdera-zale onetan geure izkuntza jaso biaŕ dogu. Txalo ugarijak joten dautzubedaz gaste ta zaŕ, gustijoi ta lanari ekin gero!

PELOTA-TXAPELKETA.— Elgezabal-pelota-t[illegible]ijan jokatu ziran gastetxuben txapelketak. Alberdi eta Caroia'k, Ereño eta Santisteban'en aurka. Lenenguak irebazi eben. Uribe eta Galastegi'k Aŕinda eta Bilbao'ri. Lenenguak irebazi eben emen be.

DABILTZANAK.— Biazteri'tik eŕiratu dira Garamendi'taŕ Kandida, Garai'taŕ Joseba, euren emazte Mentxaka'tar Elixe eta Gil'daŕ Eugene'rekin. Ondo etoŕijak.

Fuente Caliente'n dagoz Laŕañaga'taŕ Justa, abeŕkidiaren ama, aŕeba ta lobak.

Garamendi'taŕ Miren, E A.-B.'ko idazkarija, Gernika'ra juan da.

GEXUAK.—Markina'tar Iñaki'ren seme Imanol oso txaŕto egon da, baña gure Iñaki Urkiola'ko Andoni'gana juan da ortotzik juan be gero bere semetxubaren osasun-eske. Edeŕto egiña!

JAYOTZAK. — Igaro dan ilean ugutzau dira iru abeŕdikeren semetxubak: Duñaituŕia'taŕ Andoni eta Bibiane'ren semetxua, Jabier ixenagaz; Zuatzo'taŕ Kepa eta Artzuaga'taŕ Miren P.'ren umiari Jon Mirena ipiñi dautse; Espin'daŕ Karla eta Irigoyen'daŕ Eŕosen'en alabeari, Miren Begoñe.

Zorijonak guraso zintzo onei.

Sorkunde.

ISASONDO

DABILTZANAK.—Juan dan igandian uri ontako gaztedia, gizon da emakume batzuek Aralar'ko Mikel doneari ikeŕ alditxoa egitera eta bestiak Ernio'ra irten ziran, ibilaldi edeŕa egin eta pozez etxeraturik.

Datoŕen igandian Ordizia'n Uriko Andra-Mari izenez eginten dituzten euzko-jayetara juango da anka jaso dezaken guztia.

Eta ilan 15'n Lierni'n inguruko urietako Batzokiak eraldurik dauden jaietara, Uri ontako gaztedia eren ezpatadantzari ta guzti juango dirade.

Izan ere negu beltza bidean degu, neguan ezdago euzko-eŕomerietara ibiltzerik, eta orain sayatubear.

GAXORIK. — Ikurton edo Eilzakoak arturik gaizki argitzen da Izagiŕe'taŕ Jone Josebe, Iraola basetxeko etxekoandrea, baldin Jauna-ren gogoa alaba da len-bai-len sendtzea opa diyogu.

NEKAZARIAK.— Gogoz dabiltza neguan bear dituzten jakiak etxeratutzen txingoŕiak egiŧen duana dauka nekazariak eginbeaŕa udaran etxeratu neguan bear dana.

Murumendi.

MAÑARIA

IŦUŔI BAŔIJA. — Entzun dogunez, Otzortia'tik ura ekaŕiŧa, Urkiola'ko aldatzian iŧuŕi baŕi bat egiŧen dogu! Ta iŧuŕi ori, Diputaziñuen kostuz egingo ei-dabe. Otzortia'ko ura, ur ona da; olako iŧuŕi on bat, or aldatzian biaŕ-biaŕekua da.

GASTELUGATXERA.—Lengo egubenez emetik be, Gastelugatxe'ko Jon deun'aren elixatxora, beŕogetamar lagun juan ziran. Ori lagun piloa! Ara-osteria, edeŕto ta umorez egin ebela-ta, gustijak pozez etxeratu ziran. Jentia bai batetik-bestera pozez ibili...! Edeŕto! Emen atxaŕtian kokoluak letxe beti alkaŕi begira egon barik, nozipein olako ibiltaldijak egiŧia, ondo ixaten da.

LUGIÑAK.—Arbijak ija erein dabez, ta aro onez erein be. Oin lasteŕ baŕiz, iretaya ta korañia ikopian edo zoŕoztuten ekin biaŕko da. Irata-aloija be etxian dogu ta.

MAÑARIKO.

LAZKANO

AMAIKA OLAKO... — Kaxo, lagun zaŕ! Umore ona dakaŕtzu. Gaur igandea izan nunbait.

—Ola "Iramendi"! Zer egingo dezu ba, beŕdin-beŕdin oŕdaintzen dute-ta...!

—Bai, ala da. Ludi negaŕgaŕi ontzan, alai ibilita ere, ba-dago naiko lana. Nundik nora zabiltz?

—Olabeŕi'n izan naiz, San Juan Txiki jayak nola diran, ikus-gairen bat edo beste egongo dala-ta... Iru "baxuerdi" edan ditut, eta tapa-tapa etxera, apaldutzeko itxaropenean.

—Zer egingo dezu ba? Gizonak, bere sendijari ogia ekaŕtzeagatik aste guzie ola zuloan igaro ezkenez, igandea etoŕita, olako iŕteera batzuek egitera ez da batere aŕigaŕi. Ludi ontan ezeren pozkaŕirik ez ba-luke gizonak bizi izateko pozik ere ez luke izango.

—Bai egia da ori.

—Ka... ezen beŕirik ba-dago kale oŕtan.

—Ez dago beŕi "particularik". Ataun'go San Gregorio'n geŕtatu dala polita aidanean.

—Ara... Zeŕ geŕtatu da, ba? Urdurikeri edo atropelloren bat ala?

—Ez. Berealaxe edestuko dizut gertatzea. Ba-dakizu ezkondu auŕetik eŕetore jaunak kristau-ikas-bideko, edo doctrinako galdera batzuek egiten ditula.

—Ez naiz oŕtara beaŕtu oraindik lagun zaŕ; bañan zeŕbait entzun izan det.

—Ba, "San Gregorio" ortan, mutilen bat geŕtau da ezkontzeko, ta juan da egin beaŕ ori betetzera, eŕetore jaunarengana. Azaldu dio mutilak eŕetore jaunari bere asmoa. Baita ere onek olakoetan oi diran galderak egin. Mutil gizajoak beŕiz, zeŕ erantzun jakin ez. Aŕtan, Kristo nolaz il zan galdetu dio, eta galdera oni ere zeŕ erantzun jakin ez. Ala, erabat asaŕeturik eŕetore jaunak esan dio ez duala ezkonduko, kristau-ikas-biderik ez dakiz mutila ezkontzera, lotsagaŕikeri aundia dala-ta.

Eŕetore jaunaren epai zoŕotza entzunda, mutil gizajoa an dijoa bere etxera erabat samindurik, bere asmo gozoa luŕ jota gelditu dala-ta. Etxera saŕtu da, ta amak galdetu dio zer egin duan. Semeak berealaxe azaldu dio amari, geŕtatu zayon ezbeaŕa. Amak, semearen geŕtaeratzaz oso aŕiturik iŕten da etxetik eŕetore jaunarengana, arazo eri gaŕbitzeko edo kompontzeko asmotan. Aŕtan, biden dijoala, auzoko emakume bategin topau egin du, ta onek zeŕ dabilen galdetzean, azaldu dio bere semeari geŕtatu zaiona. Ori entzutean emakume arek, patxara guzian ala erantzun omen zion: "Jeixupa emakumeaaa... oŕekin aŕitzen zeraaa... Nik ez nekin Kristo gaixo zeonik ereee..."

—Ja jai... Amaika olako ipui somatzen du gizonak igande aŕatsean trabenean zuŕut eta mamau ari danean.

—Bueno, "Iramendi", aguŕ. Apaltzera nua.

—Aguŕ ba, lagun zaŕ. On egin deizula.

IRAMENDI.

Chile'ko Idaztijak

Iñaki Deuna eta Euzko-Gas[tedija]

IÑAKI DEUNA ETA EUZKO-GASTEDIJA. — Garagaŕilan 27'gaŕenian asi ziran Euzko-Gastedijan Iñaki Deuna'ren akiezko jayak, gaba-jolasakin ospatzen.

Igande 28'gaŕenian juan-giñan goxetitxu etxetik urtenik (goxegi onako neguba danezkeroz) irurogeta geyago anei-neuŕkin ibiltzeko eta erdu giñan Karmeldaŕen txadonan ospatzen zan jaupara. Peli Miren Karmel'daŕ Aba trebiak euzkerazko itzaldija amaŧu eta eŕderaz asijera emoten ebanian. Txadona oztez beterik agiri zan, alde gustijetatik aurpegi ezagunak eta dana ganera geure begijak poztu zirean, an, izkintzokijan euzko-ikuŕiña ikusi gebanian (bera Begoña Etxebaŕi'tik bertako Batzoki'tik ekaŕija Primo de Rivera aldian). Edeŕto eguan ikuŕiña oŕ, ba bere gain eskubak atseden ebazan lekaideren itzak bijotz-ukitzekuak ziran; ondo baño obeto itz-egin ebala zer esanik eztago; astiro, garbi eta abeŕi sati bat aldan ebala.

Jaupa Euzko-Gastedija'ko abesbatzak abestu eban Goikoetxea'rena, jasoeran "Aguŕ Jaunak", gero "Euzko-Abendaren Ereserkija" eta amayeran "Iñaki" Arana Goiri'ren izkiz.

DANTZA-ALDI TXIKI BAT. — Lekaidetxian dantza-aldi txiki bat egin eben dantzari txikijak eta ondoren Pantzes-[illegible] Emengo [illegible] aurkiŧu gebazan [illegible] bi, eurok Guŕutxaga aizkoak auron sakelak gertu eta iru margodun zapijak buleŕian ipiñŧen brtara auŕeratzen ziran euzkotaŕari; bide batez Euzko-Gastedija'ko kutxara'ko txanpon batzuk alkaŕtzen.

BAZKAL-ORDUBA.—Ordubatak inguru ziran bakotxak bere tokija mayan aurkiŧu gebanerako, eta orain ixilik bakotxak bere auŕekua zain, bazkarija oso ona egon eta egon biaŕ, ba Lapuditaŕak ixanik naguzik; saŕayeran epeŕak kipulakin, ondoren olo-saldia, gero makaīua bizkai'ko erara, gero bidlotsa urazakaz, gañeko olore eta akeŧa eta txogoŕa eukonak, ba emen ezta ekanduten Euzkadi'n legez.

ITZALDIJAK. —Aretxabala eta Elustondo'tar Joseba Euzko-Gastedijako lendakari kementsubak itz-egin eban, aguŕ

-egiñik alde gustijetatik
ziran euzkotaŕai eta aba
koŕa txalo ugarijak entz
abertzalija Chile'n Kilot
lendabizikoz itz-egin eba
Euzkadi'n jayoko euzk
euroi abeŕijaz lotsatuten
onek emen elkalde
motzube eredu jaŕaipene
Ondoren itz-egin leba
abeŕtzale zaŕa dan Garcia
re aldun itz-goraz danoŕi
Abeŕi aldezko itzak,
mayen alkaŕtu ziran Ka
Lendakari eta bazkideŕi. A
tuba zan.
Ondoren itz batzuk egi
izkuntzan, oŕela jai oŕe
batzordiaren agiriduba be
ko euzkotaŕen ordezkari
eta Bidea'taŕ Jon'ak.
Itz batzuk egin ebazan
eko Lendakarijak be, eske
-oŕetara deŕubak ziralako
tzuk uste daben-aŕen da
Catalunya'n, ez bidurtu
beti gagoz gertu auŕera
ria lotu-aŕte. Txalotuba
Uŕen itz egin eban Ya
Talka'ko abeŕtzale sutsuba
abeŕitik ibilija da; oŕek e
kadi'tik egin daben ibil-al
bela an geure abeŕi euzko-
tubak dagijen lana, eta
rik galdu-barik, emengo
miak be batzaŕtu eta asije
lanari abeŕi-aldez oŕela
geure Euzkadi gaxuan ai
gijen geure neba-aŕebari.
bete txalo artu ziruban.
Ondoren eta azkenez
Galdeano'taŕ Sebasten Aba
(napaŕtaŕa berau) goraldu
gure ekandu eta oitura ba
nik luŕ-alde gustijan
enda garbijagorik oso txalo
irakasle agurgaŕi au.
Amayeran, danok zutik,
dearen Ereserkija".
PILOTA-ALDIJA.—Irura
ran pilota-aldija asi zala,
ziran Kiu euzkotaŕ, iru
bizkaitaŕ bat, bi Santiago'k
bi Osorno'kuak; ederto jo
tsubok, azkenez Santiago'k
DANTZA-ALDIJA. —
txikijak auŕeratu ziran
dantzaturik lenengo biñako
eta ezpata eta makil-dantz
tikuak urtero duas auŕera
-aŕen. Uŕengo gure zaŕak
leike gerorago eta liraña
xon eta mutil eldubak ixa
Ederto gustijok, gora
alaŧasuna. Ondoren jolas
Euzko-Gastedira an am
geure jayari
Egun gusti onetan Valpa
rativa Vitalicia'ko Iŕatizk
ixan dira euzko-ereski
Yartza'taŕ Eladi'ri.
EUZKAL-Orduba. — I
bian, gabeko amaŕak eta er
kak eta erdijak-arte, ederŧ
euzkel-orduba. Lenengo it
deraz eta euzkeraz Salaz
gero abesti poliŧak Salazar
bere alabiak; gero Euzko
Miren Carmeldaŕ Aba agu
ian jayuak uste dot bat e
re begijetatik negaŕ-malku
ŧuzanik; au bai itzaldi ede
oso poliŧak abeŕiŧik at a
gunontzat. Nere zorijonik
tu egixuz euzko-endaren
Euzko-Gastedijako Abesba
zan "Agur Jaunak", "B
beste abesti poliŧak, Salaz
bakaŕ abesti polit bat gust
to, zorijonak gustijari eta
nero geure ikuŕiña daŕogu
EUZKEL-IXENA.— E
rala ugutzau dabe Santia
taŕ Andoni eta Aretxabal
alabatxu bat Elustondo'taŕ
Borda'taŕ Pirmiñ'ek besue
ren Maŧe euzkel-ixen poli
en ixen poliŧekaz ugutzau
til [illegible] euzko-emakume
al-da, alan nai dogu beint

Atzerri'tik Aberri'ra

(Idazki agirijak)

I

LAUAXETA'RI.

Astetxuba baño eztok oŕ, Bilbao'n, eukin autuketa gozuan nayiñaŕdubala, gauŕ Tarifa'n, Ceuta ta Tanger-auŕian nayagok egun batzutarako.

Emengo itxas-eŕtzian jaŕiŧa Apirka'ko itxas-ertzia yabegiratat, Getxo'ko itxas-ertzetik Santurtze ta Castro'ko itxas-ertzak begiratuten nayuazan letz. Eguzki bixija, begijak ertsi eragiŧen yozakan eguzki dizditsuba emengo eguzkija; baña ipaŕ-axe pozkaritsubak makalduten yokan eguzkija. Mendi-tontoŕan nayagok, auŕian itxasuak (berton alkaŕtuten dozak Atlantik eta Mediterrane-itxasuak) eta Apirka'ko Morales deritxon atxea bilortuba; oinpian Tarifa bere etxe zuri, araberazkuakaz: atzian Andaluci Zabala bere luŕ goŕi legoŕtubakaz. Neure Baŕieban Abeŕija ta Abtŕijari abestijak abestuteko gogo bixi-bixija. Oinguan, baña, euzkerazko idaztiñotxu bat be barik etoŕi nok; euk abindutako eure "Aŕats-Beran" artzeko be enayuan astirik ixan ba-ta. Enok, baña, umezuŕtz, emen be euzkotaŕak aurkiŧu yuadaz, Biloslada idazliaren ondorengokuak, euzkeldunak be bai, Iŧuren eta Elizondo'ko alabak dozakan lekaime euzkeldunak. Eurokin euzkeraz yiñardukat. Irala-15'k neraŕte berton, Tarifa'n (Sorkunde-Ikastetxian) nayegokek. Agindu.

II

AGARELI'I.

"Euzkerea, Jakintza-izkera" idazpurupian idazkun txalogaŕija idatzi uan azkenengo Euzkerea-aldizkingijan. Argi yagok euzkereak beste edozein izkerak letz jakintza-mendijak erazagutu layeikezakala. Gaudizti, lutelizti, aberizti, gixaŕtizti, Uŕtzizti ta beste izti ta jakintza orotzaz euzkeraz zeozer idatzi zuek gure idazliok; baña ez biaŕa dokan beste.

Euroŕek be euzkera argi ta garbijan ain edeŕto idaztea doan oŕeŕek, euzkerea jakintza-mendi-galuŕan jaŕteko beste dakikan oŕek, zer dala-ta joten dok gauŕ eroerara? Gaudizti'tzaz ain argi, ziatz eta poliŧo idatzi uan adizkide oŕek zegaŧik eztaŕaik euzkeraz euzkel-bidiak argiŧuten?

Auŕera, mutil, eure idazkunok pozik yirakuŕkiaguz; euzkeraz, baña, eŕderaz baño pozago. Beste eŕijak uste ba'zuen euzkeraz ezin zuala gauza onik irakatsi, gauŕ geuk erakutsi biaŕ yeutsagubek gure euzkereak bai yaukakala.

Ohoria orotan.

AGINDU.

(Daŕaike.)

Uaŕa.—Abeŕitik at ain
zer egiŧen dok? Len-bai-l
Algorta'ko abeŕkidiak e
tzoki baŕija ikustera-ta.
poztuten gozak. Gorantzi
kide gustijai ta geure al
aztu.—*Lauaxeta.*

Temas vas

Donostia, D

"Basati,,'k idazten zue
nean eztela zilegi idaztea
Donostia. Uste du, dudari
tia" itzaren azkeneko "a
dala: ez da ordea, alan:
eldu da, denek dakiten be
bastia", "Done-bastia"-tik
"San Telmo"-ko Muse
kun zaaŕ batean ikas di
diotana.
"Articuloa" ezpada, e
kendu.
Gipuzkoaŕ idazle zaaŕ
mendekoek, idatzi dute L
tia, etc.
Eŕatzu Ernani, itzak b
txe azkeneko "a" bat, aŕ
te goitiko izen aietan ez

Errijetatik

AIRRASATE

AITA ARTARATZ AGURGAŔIA.— Txina aldeko Tunkin'go Gotzai Jaun agurgaŕi au izan degu beŕiz ere eŕi ontan igandean. Iru mezatan itz egin zigun bere uŕutiko mixio-lan gaitzaz. Emengo kristu eŕi onak lagundu zion zenbait eskupekoz. Gure Erlijio Santua zabaltzeko lanetan jaŕai dezala Bizkaŕko seme agurgaŕiak.

BI ERIOTZA.—Eŕi osoa atsekabez bete dute zortzi egun auetan izan diran bi eriotzak. Berez da eriotza negargaŕi; baiña ola, ezkondu ta onen gazterik iltzen diranak berarizko miña eman oi dute.

Urdaika ulaturik geixo zegoala esan genuen adiskidea, Galdos'taŕ Julen gizon gaztea, operazio edo ebakuntza ta guzti ere, il egin zitzaigun azkenean gizajoa. (G. B.). Bi umetxo utzi ditu.

Gaur goizeko kanpai ilunak zabaldu beŕiz Aritzaga'taŕ Asun, andre gazte ta emakume onaren ilbeŕia (G. B.). Aur txiki bat utzi du.

Oien senide guztiai agertzen diegu gure samin-agurik beroena; ta irakurleok, otoitz bana kristau on oien arimen alde.

EZKONTZAK.—Ordizia'n, Valladolid'eko Gongotzai Jaun agurgaŕiak ezkondu du emengo Cerrajera'ko inkineru nagusia Txakon'daŕ Iñaki jauna Orexa jaun zanaren iloba batekin. Eta Arantzazu'n emengo Garcia osalarien seme ortzagilea D. Dago Eŕesusta zanaren alaba batekin. Zorionak eta urte askotarako.

Datoŕen aste arte Jaungoikoak gura ba dau.

IKASLE.

MOTRIKO

AŔANTZA.—Uste ez dalakoan txindi apuŕ bat saŕtu zaigu jun dan ilean, kai onetan. Guztira jo ta, zenbaki auek adierazten dute zer aŕantza izan diran: 1.450 txibixa aŕapatu dira, beren saria 1.388 lauŕleko; 44.347 kilo egaluze, 39.243 lauŕleko ta 10.123 kilo egarotz, 7.727 lauŕleko. Dana bat eginda, 47.358 lauŕleko.

Asturias-aldean dagoze gure aŕantzalien beŕirik ez degu; bakaŕik gutxi aŕapatzen dutela, diote.

SEILABETEKO GORABERAK.— Urte ontako seilebetean (lenbizikoan) uri ontan izan ditigun goraberak auek dira: Jayoak 41; ilak 27 ta ezkonduak 14.

Beraz igas Motriko'k 4.009 biztanle bazitun, orain baditugu beintzat 4.023; au da, amalau geiago.

Jaiotako 41 oietatik, 15'eri bakaŕik jaŕi diote euzkel-izenak, euzkeraz izenak jartzia, "erejea" izatea izango da nunbai!...

GAZTE-ALAI'RI.—Irakuŕi nuan zure azkenako idazkia, ta asko ituntzen ziñan, Andoni, Kai-alde ta bere izenik emen beian daukanak zuk ziñiozun gaiean ez idaztea. Garaia etoŕiko da; orduan jaŕi bearko degu, azkenengoan zuk jaŕi dituzunak eun bider gutxienez, geituaz. Ongi joŕatu artoa, zuk eta eguraldi onak baditugu, garaian arto edeŕak bilduko ote ditugu, izpaŕingi ontatik zabaltzeko!... Zer diok? Bañan alaz gustiz ere zorionak zuri, ta jaŕai.

UDALETXETIK.—Jun dan igandean ez zuen izan batzaŕik emengo "gestorak". Lanez iŧota dagoz, itxuraz; ba, nola orduko beŕirik ez degun, jun dan ileko 27'an egin zuten batzaŕaren kontu emango degu. Ara ba: Bataŕetxea, Urkiri, Uranga ta Uribesalgo, "gestoreak" izan ziran endore "interinoak,,'ren babesean; auŕeko batzaŕean egin zutenen kontu eman zuten ta ontzat artu ere bai; gero, erdiko txaideko biztanle batzuek eskaria irakuŕi zan; an Euzko-langilien batzokiko ingurua oso ilun arkitzen dala ta ipurtargi bat bada ere jartzeko. Gauzatxo au, erabaki gabe utzi zan, ikasteko. Euzko-Nekazari bazkuneko lendakariak egindako eskaria ere irakuŕi zan, bestetan bezela sagar, gaztaiñ, ta abar, barazki zaitzeko, zaitzale bat izentatutzeko; ikasteko, utzi zuten au ere. Idrole'ren beste eskari bat ere irakuŕi zan, Baŕeneko txaidean, 2'n zenbakidun etxeko zaŕera zabaldu edo orlako lantxo bat egiteko baimena eskatuaz; baita, baimena eman eer. Barinaga'taŕ Laurentzi ta beste batzuen eskari bat ere irakuŕi zan, Atxatxin txaidien saŕera zerbait zabaltzeko eskatuaz Udalari, andik "tranbiak" eta beribiŧak igarotzeko lekuan egiñaz; kale onen saŕera beti gaxorik arkitzen da; berarentzako "indiziuak" eskatzen dute ta "Zendagileak" eman naiez, berak ordaintzekotaz ¿e?; bestela pozik; bañan oraingo eskaria ere, buruz bera dijoala uste det.

Azkeneko iruilabeteak Diputazioa'kin Udalak daukan kontuaren beŕi eman zan; eman bear ziranak 4.914,78 lauŕleko joten zuten eta artzekoak, 3.220'36 lauŕleko; oŕegaitik, Udalak 1.694,42 lauŕleko eman beardio Diputazioari.

Azkenen ontzat artu ziran kontuak izan ziran: 298,80 laurlegokoa, Beŕtia'taŕ S.'ok egin zituan lanagaitik; 360,75 lauŕlekoko beste bat, "Alkaldiza,,'ko ingiak margoztuak; 330 lauŕlekoko beste bat, Uranga aita-semian lanagaitik; beste kontu denak 562'85 lauŕleko jo zuten, ta onekin bukatu zan batzaŕ au.

ARNOKO AZTOREA.

DURANGO

EIBAR'KO JAYAK. — Uri onetatik juan giñan bosteun lagunen bat. Belbilez, txiŕingutzez eta oñez. Pozik biurtu gintzan ango jai abeŕkoyak ikusi-ostian. ¡Gora Eibar'ko abeŕtzaliak!

LANTEGI-BAŔIJA. — Ferreteria Bizkaina deritxon bazkun-olak geŧuten asi dira. Toki baŕi onetan belbil-txiŕinkak egiŧeko asmua dauke. Mikeidi bazkuna: Ola onek be lan baŕijak egiŧeko asmua dauko. Langile batzuk biaŕ-ixango dira. Nortzuk saŕtzen dabezan kontuan euki begije eta asko irebazi.

UDAL-IDAZKARI. — Udal-idazkaritzerako asterketean ondo uŕten ostian etoŕi da Belaustegigoitia'taŕ Balendin. Zorijonak, mutil.